

νικὰς ἐργασίας πλείττας καὶ μεγάλης ἀξίας. Οὕτω τὸ ἰταλικὸν ἀτμόπλοιον *Oubouyctow* ἐξηρεύνησε τὸν βυθὸν τοῦ Ἰονίου Πελάγους, τῆς θαλάσσης δηλ. ἐκείνης, ἣτις χωρίζει τὰ δυτικὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους παράλια ἀπὸ τῆς Σικελίας καὶ Ν. Ἰταλίας. Ὑπ' αὐτοῦ μεταξὺ 35°, 39' καὶ 36°, 56' Β. πλάτους (ἀκριβῶς πρὸς δυσμὰς τῆς Κρήτης) καὶ 18°, 18' ἕως 18° 38' Α. μήκους (πρὸς νότον τῆς Ζακύνθου) εὐρέθη ζώνη, ἔχουσα μέσον βάθος 4000 μέτρων. Ἡ μεγίστη βαθύτης εὐρίσκεται ὑπὸ 35°, 52', 25' Β. πλάτος καὶ 18°, 18', 30 Α. μήκος· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βυθοῦ ἐκάλεσαν οἱ Ἰταλοὶ *Αβυσσον* τοῦ Magnaghi (ναυάρχου τινὸς Ἰταλοῦ) Πότε καὶ τὸ ἡμέτερον ναυτικὸν θ' ἀσχοληθῆ εἰς τοιαύτας μελέτας;

Χρυσωρυχεῖα ἐν Τρανσβάλῃ — Ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ πρὸ τινος καιροῦ ἀνεκαλύφθησαν φλέβες χαλαζίου ἐγκλείουσαι μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ· ἐπειδὴ πολλοὶ χρυσοθῆραι μετακκίνουσι πρὸς ἐξώρυσιν τοῦ πολυτίμου τούτου μετάλλου, ἐλπίζεται ἐντὸς ὀλίγου ἐκ τῆς συρροῆς τῶν ξένων νὰ ἰδρυθῆ Κράτος χριστιανικὸν ἐν ταῖς χώραις *Ματαβέλα* καὶ *Μασχόνα*.

Ἡ αὐτοκίνητος βιβλιοθήκη. Ὅπως μὴ οἱ διὰ τῶν ἀγγλικῶν σιδηροδρόμων ταξιδεύοντες ἐπιβάται καταλαμβάνονται ὑπὸ ἀνίξας, αἱ σιδηροδρομικαὶ ἐταιρεῖαι προτίθενται νὰ τοποθετήσωσι ἐν ἐκάστη ἀμᾶξῃ αὐτοκίνητον βιβλιοθήκην ὑλοστεγῆ, ἐμπεριέχουσαν μυθιστορήματα καὶ ἄλλα διδακτικὰ βιβλία· ἐκ ταύτης ὁ ἐπιβάτης θὰ δύναται νὰ ἐξάγῃ τὸ βιβλίον, ὅπερ νομίζει κατάλληλον, ρίπτων μίαν πένναν εἰς ὄρισμένον τρήμα τῆς βιβλιοθήκης, ἀναλόγως ὅπως τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς αὐτοκινήτους πλάστιγγας. Ἄν τοῦτο ἔπραττον καὶ αἱ ἡμέτεραι σιδηροδρομικαὶ ἐταιρεῖαι, ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον ἐκκενωθῆ ἅπασαι αὐτῶν αἱ βιβλιοθήκαι.

Ἐπόγειος σιδηροδρόμος. Παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Βερολίνου ὁ μεταλλειολόγος Poetsch. ἐξήγησε τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς ὑπογείου σιδηροδρόμου, οὗτινος ἡ μηχανὴ θὰ κινῆται δι' ἠλεκτρομαγνητικῆς δυνάμεως.

Αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκου ἐν Ἀφρική. Ἐπειδὴ ἡ χώρα, ἐν ἣ εὐρίσκονται αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου, διατελεῖ εἰσέτι ἀνεξερεύνητος, διὰ τοῦτο ἡ Ἀγγλοβελγικὴ ἐταιρεῖα *Κατάγγο* ἀνέλαβε νὰ ἐξερευνήσῃ αὐτήν, ἀποστείλασα ἐκ διαφόρων σημείων τρεῖς διαφόρους ἐπιστημονικὰς ἐπιτροπὰς. Ἡ πρώτη τούτων ἐκ Βέλγων ἀξιομαχτικῶν συνισταμένη κατέρχεται ἐκ βορρᾶ, ἀκολουθοῦσα τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ *Λομάμη*. Ἡ δευτέρα ἐξ Ἀγγλων συνισταμένη θὰ ἀπέλθῃ ἀπὸ τῆς *Ταγγαρίκης* λίμνης καὶ θὰ διεισδύσῃ πρὸς τὴν ἀγνωστον χώραν. Τέλος ἡ τρίτη θὰ ἔξῃ ὡς ἀρχηγὸν

τὸν λοχαγὸν *Βιάρ* ἐκ Βελγίου καὶ διαφόρους ἄλλους ἐπιστήμονας περιηγητὰς.

Τεχνητὸς καφές. Ἐν Ἀλλῃ ἀνεκαλύφθη μυστικὸν ἐργαστάσιον, οὗτινος σκοπὸς ἦτο ἡ διὰ τῆς τέχνης παρασκευὴ σπερμάτων καφέ. Πρὸς παρασκευὴν τούτου, ὅστις ἐπωλεῖτο ὡς γνήσιος *Μόκκα*, μετεχειρίζοντο ἄλευρον, κικύριον καὶ ὀξυθεικὸν σιδηρον (βιτριόλιον). Ὁ διευθυντὴς καὶ οἱ συνεργάται τοῦ ἐργαστασίου τούτου συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν. Πόσοι παρ' ἡμῖν θὰ εὐρίσκοντο πρὸ πολλοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς, οἵτινες καταφανῶς νοθεύουσι τὸν καφὲν καὶ πλείστα τρόφιμα χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἐργαστάσια καὶ μηχανὰς!

Ὁ προϊστορικὸς ἄνθρωπος ἦτο ἀριστερόχειρ. Ἐκ πολλῶν προϊστορικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἐξήτασεν ὁ Γαβριὴλ Μυρτιλλέτης, ἐξάγεται, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν προϊστορικῶν ἀνθρώπων μετεχειρίζοντο περισσότερο τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τῆς δεξιᾶς. Ἄν τοῦτο ἐπιβεβαιώσωσι καὶ ἄλλαι ἀνθρωπολογικαὶ ἐρευναι, ὅτι δηλ. οἱ προϊστορικοὶ ἄνθρωποι ἦσαν ἀριστερόχειρες, τότε πρέπει νὰ ἐξετασθῆ, διατὶ προϊόντος τοῦ χρόνου οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο *δεξιόχειρες*.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Χριστιανικαὶ Μελέται. Σύγγραμμα περιοδικὸν καθ' ἑβδομάδα ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ξενοφῶντος Π. Μόσχου δ. φ.

Οὕτως ἐπιγραφόμενον ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 1. Ἀπριλίου ἐ. ἔ. *θεολογικὸν* περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀδιδασκτικὸν καὶ ψυχοφελές» κατὰ τὸν *λόγον* (τῆς 15. Ἰουνίου), ἔτι δὲ καὶ «λίαν ὠφέλιμον» (sic). Περὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς μετριωτάτου καὶ μονοτόνου τούτου περιοδικοῦ συγγράμματος οὐδέποτε οὐδὲν ἡμεῖς ἠθέλομεν εἰπῆ, ἂν ἀπλῶς τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιορίζετο ἐν τῷ ἑαυτῷ κύκλῳ, ἐν ᾧ βεβαίως δύναται νὰ λέγῃ ὅτι θέλει, χωρὶς νὰ φροντίσῃ πολὺ μῆτε περὶ αὐστηρᾶς λογικῆς μῆτε περὶ ἀληθοῦς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὅμως, ἰδόντες ἐν τῷ 7. ἀριθμῷ ὅτι καταλείπει τὸν κοινὸν καὶ τετριμμένον τοῦτον κύκλον καὶ μεταπηδᾷ ἀναρμοδίως εἰς τὴν σφαῖραν τὴν φυσιογνωστικὴν, περὶ ἣν στρέφεται καὶ ὁ *Προμηθεὺς*, κρίνομεν καλὸν μετὰ παῤῥησίας καὶ εἰλικρινείας νὰ ὑπομνήσωμεν τὸν ἄλλως λόγιον συντάκτην αὐτοῦ ὅτι ἔχασε τὰ *γερὰ* του καὶ συμφέρον μέγιστον ἔχει νὰ ἐπανέλθῃ τάχιστα εἰς αὐτὰ, ἂν κήδηται πῶς ἑαυτοῦ. Τοῦτο δὲ ἄλλως εἶνε καὶ τῆς κοινωνίας ὑψιστον συμφέρον, ἣτις ὀφείλει νὰ μὴ ἐπαπατᾶται πλέον οὕτω σκαιῶς ὑπὸ ἀτέχνων ἠθικολόγων, *ἡπατημένων ἀπατεῶνων* καλουμένων ὑπὸ τοῦ Lessing (βλ. *Nábar τὸν σοφόν*). Ἐλθωμεν δὲ νῦν ἀπὸ τῶν γε-

νικῶν τούτων καὶ ἀορίστων ἐπὶ τὰ εἰδικώτερα καὶ μᾶλλον ὠρισμένα.

Ἐν τῷ 7. ἀριθμῷ (σελ. 56) τῶν *Χριστιανικῶν Μελετῶν* γίνεται λόγος περὶ τῶν «ἀποτελεσμάτων τῆς ἁμαρτίας ὑπὸ φυσικῆν ἔποψιν (!!)», διδάσκεται δὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη θνητὸς μὲν ἄλλ' ἀναστάσιμος εἰς πνευματικότητα καὶ ἀφθορίας (sic). Ἡ ἀνάστασις αὕτη προωρίσθη ἀρχῆθεν νὰ γίνηται ἅμα τῷ θανάτῳ (!), ὅθεν ὁ προορισθεὶς θάνατος, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐθεοσπίσθη, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ «μεταλλαγὴ ἢ μεταμόρφωσις, οἷα ἢ μεταλλαγὴ τοῦ κόκκου σίτου εἰς ὠραῖον στάχυν ἢ ἢ μεταμόρφωσις τῆς κάμπης εἰς ὠραῖαν καὶ πολύχρωμον ψυχὴν» (!). Δυστυχῶς δ' ὅμως ἐπῆλθεν ἡ ἁμαρτία, καὶ ἀντὶ νῦν ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνιστῆται ἅμα τῷ θανάτῳ μέλλει ἤδη ν' ἀναστῆ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γενικῆς ἀναστάσεως. «Ὅθεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας ὑπὸ φυσικῆν ἔποψιν» οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὅτι ἡ ἁμαρτία εἰσῆγαγεν ἀντὶ τῆς ἀτομικῆς καὶ καθ' ἕκαστον ἀναστάσεως τὴν καθολικὴν καὶ συλλήθῃδην πάντων ἀνάστασιν, καὶ οὕτως «ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντας ἀνακόπτων τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν τοῦ ἡμετέρου ὄργανισμοῦ καὶ ποτίζων τὸν ἁμαρτωλὸν τὸ πικρὸν ποτήριον τῆς ἐσχάτης ὀδύνης καὶ ἀγωνίας» (!). Ἡ ἁμαρτία λοιπὸν «ἐπεβράδυνε καὶ ἀνέβαλε τὴν προορισθεῖσαν μεταμόρφωσιν ἢ μεταλλαγὴν ταύτην τοῦ σώματος, παρενέπεσε δὲ ὡς κατάρτα ὁ θάνατος, ὁ βρασιλεὺς οὗτος τῶν τρόμων, ὡς καλεῖ αὐτὸν Βιλδὰδ (Γρ. Βαλδὰδ) ὁ Σχυχίτης (Ἰὼβ ιη' 14). Ἐν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπιπτεν ἐκ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἀκεραιότητος, ἢ ἐν λόγῳ μεταλλαγὴ θὰ ἦτο εἰρηνικὴ, ἀβίαστος, εὐάρεστος. Ὡς, ὁπόταν ἐπανερχηται τις ἐκ τῆς ξένης εἰς τὴν πατρίδα, εὐαρέστως καὶ μετὰ χαρᾶς ἐγκαταλείπει τὸ πλοῖον καὶ ἀπυθάνει εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς φίλους, οὕτω τότε ὁ ἄνθρωπος μετὰ χαρᾶς καὶ ἄνευ τινὸς ὀδύνης ἀλλὰ μᾶλλον μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ προθυμίας θὰ ὑρίστατο τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω μεταμόρφωσιν ἢ μεταλλαγὴν» (!!!).

Ἀναντιρρήτως πάντα ταῦτα εἶνε ἀτεχνῶς γελοῖα καὶ μωρὰ καὶ ψευδῆ! Ἐπιθυμοῦμεν νὰ γινώσκωμεν πόθεν ἐπληροφόρηθη πάντα ταῦτα ὁ συντάκτης τῶν *Χριστιανικῶν Μελετῶν*, διότι δὲν πιστεύομεν νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι κατὰ θεῖον τινὰ ἀπαιχάλυψιν περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἢ γνῶσις αὕτη (καίτοι κατὰ τὴν *Ἀνάπλασιν*, ὡς εἶδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ, καὶ σύλλογός τις ἰδρῦθη πρὸ τινος ὑπὸ θεοσφῶρων μερακίων), ἔπειτα δὲ ἂν ἢ περὶ θανάτου αὐτῆ θεολογικῆ ἐπιστήμῃ ἰσχύῃ μόνον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου ἢ ὡσαύτως κρατῆ καὶ ἐπὶ τῶν θανάτων τῶν ἄλλων ζώων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐνοργῶν ὄντων, τῶν ἐγγείων ζώων κατ' Ἀνεξαγόραν, τῶν φυτῶν. Δηλαδὴ ἐπιθυμοῦμεν νὰ γινώσκωμεν ἂν καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα προωρίσθησαν ἀρχῆθεν εἰς μεταλλα-

γὴν ἢ μεταμόρφωσιν ἅμα τῷ θανάτῳ εἰς πνευματικὰ καὶ ἀφθορὰ φυτὰ καὶ ζῶα καὶ ἂν ἔνεκεν ἁμαρτιῶν προκίηται καὶ ταῦτα ν' ἀναστῶσι κατὰ γενικὴν τινὰ συνανάστασιν. Ἀλλὰ σπουδαιολογήσωμεν μᾶλλον. Ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, τὸ ὑψηλὸν ἡμῶν θρήσκευμα εἶνε ὄντως τοιοῦτο, διότι εἶνε ἡ ὑψίστη ἠθικὴ. Ἄρατε τὸ μόνον τοῦτο αὐτοῦ οὐσιῶδες καὶ τιμιώτατον περιεχόμενον, καὶ θὰ ἴδῃτε παραχρῆμα ὅτι οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν, ὑπολείπεται. Καὶ δὲν ὑπολείπεται τι, διότι ὁ Χριστὸς οὔτε τέχνην οὔτε ἐπιστήμην ἐδίδαξεν οὔτε δόγματος κἄν θεμελιωτῆς ἐγένετο, — καὶ ἐν τούτοις δὲ μάλιστα κείται τὸ ἀπαρχμιλλήτον μεγαλεῖον αὐτοῦ. Ταῦτα εἶνε ἤδη πάσης ἀμφιβολίας ἐκτός.

Κατὰ τὸν Ἐρρίκον Δρυμόνον (Βλ. *Ἀνάπλασιν* Δ', σελ. 948—949): «Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Μιτθαίου δίδεται εἰκὼν τῆς μελλούσης κρίσεως, καθ' ἣν ὁ Κρίνων καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Ἐκεῖνο δὲ καθ' ὃ κρίνονται ὡς ἄνθρωποι δὲν εἶναι: «*Τί ἐπίστευσας*», ἀλλὰ «*ἔδειξας ἀγάπην*»; Ἡ τελικὴ κρίσις ρυθμίζεται καὶ ἀποφασίζεται οὐχὶ κατὰ δόγματα, ἀτινα ἐδοξάσαμεν ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀγάπην. Εἰς τὴν πλάστιγγα δὲν τίθενται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἱ δοξασίαι μας, ἀλλ' ἡ ἀγάπη ἡμῶν! Δὲν ἐξαρχτάται ἢ τύχη ἡμῶν ἐκ τοῦ τί κατωρθώσαμεν, τί συνεζήτησαμεν, τί ἐξητάσαμεν καὶ ἐδοξάσαμεν, ἀλλὰ θὰ ἐρωτηθῶ: «Πῶς ἐξεπλήρωσας τὸ καθῆκον τῆς φιλανθρωπίας, ὁσάκις ἢ δυστυχία ἐγένετο γνωστὴ σοι;» — Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἄλλης κατηγορίας ἢ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀγάπης! *Μὴ πλανᾶσθε!* Οἱ λόγοι, οὐς πάντες θὰ ἀκούσωμεν, δὲν πραγματεύονται περὶ θεολογικῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ περὶ τοῦ καθημερινοῦ βίου, περὶ τῶν πεινῶντων καὶ διψῶντων, περὶ τῶν γυμνῶν καὶ ἀστέγων, περὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς. Δόξα ἔστω τῷ Θεῷ, ὅτι οἱ χριστιανοὶ σήμερον ἤρχισαν νὰ ἐννοῶσιν, ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ οὐσιῶδες ἐν τῷ χριστιανισμῷ, ἢ περιθάλψις τῶν ἐν ἀνάγκῃ εὐρισκομένων, ἢ παρηγορία τῶν τεθλιμμένων, ἢ ἀνακούφισις τῶν πασχόντων. — Δόξῃ ἔστω τῷ Θεῷ, ὅτι ἐλαμψεν ἡμῖν τὸ φῶς, ὅτι κατενόησαμεν τίς εἶναι ἡ ἀληθὴς λατρεία τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐνόησαμεν τέλος τοὺς θελοὺς καὶ ὑψηλοὺς λόγους τοῦ Ἰακώβου: «*Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμάρτος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου*». Ὁ ἀγαπῶν εἶναι μετὰ τοῦ Χριστοῦ.» (*)

(*) Τὰ διδάγματα ταῦτα τοῦ φυσιοδίφου Δρυμόνου, δημοσιευθέντα ἐν τῇ Ἀναπλασῇ κατὰ μεταφράσιν τοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ κ. Ἀ. Διομήδους Κυριακοῦ, εἶνε τηλαυγῆς ἰστέρες ἐν τῇ συνήθει ἐρεβεννῇ τοῦ περὶ τοῦ ἐκεῖνου συγγραμματος νυκτὶ, ἣν ἡμεῖς πολλῶν καὶ ἀκριβῶς παρεστήσαμεν. Καὶ ἐπειδὴ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος διδάγματα εἶνε τοιαῦτα, διὰ τοῦτο ἐξηγήρηθ' αὐτῶν τὸ εἶρη-

Ὁ κ. λοιπὸν Μόσχος παραινείται νὰ παύσῃται κινολογῶν ἢ μάλλον κενολογῶν καὶ νὰ προσπαθῆσῃ πρῶτον μὲν οὐσιωδῶς νὰ κατανοήσῃ, εἶτα δὲ καὶ θαρσύνων νὰ διδάξῃ τὰς θειοτάτας ἀληθῶς τοῦ Χριστοῦ ἡ-

μένον σύνθεσις ἀναπλαστικὸν ἐκός διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ εἰρημένου περιοδικοῦ, ἀποτολήσαντος νὰ διορθώσῃ (!!!) τὸν Δρυμμόνδον καὶ νὰ ὑποσημειώσῃται τὰ ἐξῆς μετὰ τυφλοῦ φανατισμοῦ μὴ τολμῶντος τελέως νὰ ἐκραγῇ :

«Ὁ ὦν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀγαπῶν ἀληθῶς τὸν Χριστόν, πιστεύει εἰς αὐτόν» (Ὁ Δρυμμόνδος φωνάζει: «Ἀδιαφορῶ περὶ τῆς πίστεως τοῦ νοῦ, περὶ τῶν θεολογικῶν δογμάτων, ὅταν ἔχω τῆς καρδίας τὴν πίστιν, ὅταν ἔχω τὴν ἀγάπην, — καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς «Ἀναπλάσεως» ὑβρίζει αὐτόν, λέγων: *Ψευδῶς, κύριε, ἀγαπᾷς τὸν Χριστόν, ἂν ἀδιαφορῆς περὶ τῶν δογμάτων, ἅπερ ἐγὼ ὁ θεολόγος ὡς θεολόγος πιστεύω!*) ἄρα παραδέχεται καὶ πιστεύει καὶ ἐκτελεῖ καὶ πάσας τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς, πιστεύει εἰς πάσας τὰς ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ. (Ὁ Διευθυντὴς τῆς «Ἀναπλάσεως» δὲν διακρίνει — *et pour cause* — θεολογικὰ ἢ τὰ ἥτις θεολόγος καὶ οὐσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς ὁ Δρυμμόνδος!) Τότε πίστις καὶ ἀγάπη συνδέονται, ἀποτελοῦσαι τὸ πλήρωμα τῆς θρησκείας. (Ὁ ἀναγνώστης εἶδεν ἀνωτέρω τί εἶνε κατὰ τὸν Ἰάκωβον θρησκεία καθαρά καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.) Τότε ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄντως εὐσεβής. (Ἄλλὰ ἡ ὄντως αὕτη εὐσεβεία σου, κύριε διδάσκαλε τοῦ Δρυμμόνδου, ἔχει ἀξίαν μόνον ἐφ' ὅσον εἶνε σύμφωνος πρὸς τοῦ Δρυμμόνδου τὰς ἀληθείας!)

Φρονοῦντι ὅτι ἡ σημείωσις αὕτη τοῦ κυρίου Διευθυντοῦ τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε ὑβρις σκαῖά πρὸς τὴν Ἀλήθειαν, ὑβρις ἀφιλόνητος πρὸς τὴν Πρόδοον, ὑβρις τέλος δεινὴ πρὸς αὐτὸ τὸ χωρίον τοῦ Ἐβρίκου Δρυμμόνδου, εἰς δ' ἀσεβῶς ἐπηνέχθη. Νομίζομεν ὅτι ὁ τολμῶν νὰ γράφῃ τοιαῦτα παρὰ χάρισμα εἰς τὴν τιμιωτάτην διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐξισῶν πρὸς τὸν μέγαν ἐκεῖνον τῆς ἡθικῆς διδάσκαλον κοινότατα θεολογικὰ πνεύματα, κοινότατα καὶ γελοίας ἐννοίας ἐκφράσαντα καί, τὸ χεῖριστον, ἐκ διαμέτρου πλειστάκις ἀντικειμένας πρὸς τὸ ῥῆμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ! Ἄλλὰ τί δὲν κάμνει καὶ τί δὲν ἔκαμεν ὁ μισαλήθης φανατισμὸς καὶ τὸ θεολογικὸν μῆσοσ! Ἰδωμεν δ' ὅμως καὶ τί ἐν τέλει θὰ κάμῃ! Τὸ κράτος τῶν θεολόγων, ἐφ' οὗ σπαιρούσα ὠλόλυξεν ἡ ἀνθρωπότης, κατηρεπώθη ἤδη ἀπὸ πολλοῦ!

Εἶπατε τῷ βουσιεῖ, χαμαὶ πέσε δαίδαλος αὐλά,
οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβην, οὐ μάντιδα δάφνην,
οὐ παγὰν λαλέουσαν, ἀπέσβετο καὶ λάλον ὕδωρ!

Τὸν Χριστόν καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ οὐδεὶς οὐδέποτε ἐπιστήμων ἢ μέγας ἀνὴρ ἐπολέμησε. Τοὺς θεολόγους καὶ τὰς διδασκαλίας αὐτῶν οὐδεὶς οὐδέποτε πεφωτισμένον ἢ ἀγνοῦντα ἄνθρωπος ὑπεστήριξε.

Τοῦτο δὲ καὶ οἱ κύριοι θεολόγοι: κάλλιστα συνειδότες καὶ γινώσκοντες, πᾶσαν προσβολὴν γινομένην κατὰ τῶν ἔργων καὶ τῶν δογμάτων αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης χαρακτηρισίζουσιν ὡς προσβολὴν γινομένην κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ!

Ἄλλὰ τὸ φιλαληθίστατον καὶ χρηστοθησίστατον τοῦτο τέχνασμα ἐγένετο ἤδη γνωστὸν πρὸ πολλοῦ, καὶ μόνον τὸν γέλωτα καὶ τὸν οἶκτον, ὡς εἰκός, προκαλεῖ.

θικῆς ἐννοίας, ἄς οὐδ' αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ πολλάκις κατενόησαν, καὶ ἄς καὶ αὐτοὶ οἱ κορυφαῖοι τοῦ μοναδισμού (monismus) διδάσκαλοι, οἷος ὁ Haeckel, ἀδιστάκτως ἀποδέχονται, ὡς διαρρήθητι ὁμολογοῦσι (*), ἐν ᾧ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος θεολόγοι ἄλλ' ἀντ' ἄλλων κηρύττουσιν ὡς ἀποτελοῦντα τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅν ἄλλως θεωροῦσιν ὡς δυνάμενον ἐνὰ προβληθῆ, μεταβληθῆ ἢ ἐκλίπη ὅλως (**)!!

Ὁ δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης, ὁ φίλος αὐτοῦ Ἰὼβ καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν φθέγγωνται οὐχὶ ὡς ἡθικῆς διδάσκαλοι ἀλλ' ὡς ἐπιστήμονες, οὐχὶ ἐλαχίστης ἀλλ' οὐδεμιᾶς ἀπολύτως προσοχῆς εἶνε σήμερον χεῖροι. Ὁ δὲ φρονῶν τὸ ὑναντίον ἀγνοεῖ ὁ τάλας δυστυχῶς ἐν μέσῳ τίνος ἀπλέτου ἐπιστημονικοῦ φωτὸς ζῆ καὶ κινεῖται καὶ ἐστὶ, καὶ τίνας μύχθους, τίνας ἀγῶνας, τίνας θυσίας λακκατεῖ καὶ ὑβρίζει! Δυνάμεθα δὲ μάλιστα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἐφρόνει πραγματικῶς περὶ πολλῶν ὅ,τι ἔγραψεν. Ἡ ἀνάγκη δογματικῆς διατυπώσεως ὑψηλῶν ἡθικῶν ἐννοιῶν χάριν τῶν πολλῶν διέστρεψε πολλάκις καὶ ἡμαῦρος τὴν ὄντως ὑψηλὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν.

(*) Βλ. Haeckel Les preuves du transformisme σελ. 115—116. τῆς μεταφρ. τοῦ Soury :

«A coup sûr, la religion chrétienne, aussi bien que le bouddisme, quand on l'a dégagée de la superfétation de ses mythes et de ses dogmes, renferme un principe profondément humain. Ce côté humain, démocratique-socialiste au meilleur sens du mot, du Christianisme, l'égalité de tous les hommes devant Dieu, le précepte: «Aime ton prochain comme toi-même,» «l'amour» dans la plus noble acception du terme, la compassion pour les pauvres et les malheureux, bref, toutes ces doctrines vraiment humaines du christianisme sont si élevées et si pures que nous les adoptons sans hésiter dans la morale d'une religion moniste de la nature. Les «instincts sociaux» des animaux supérieurs, sur lesquels nous fondons celle-ci, — par exemple l'admirable sentiment du devoir des fourmis, etc., — sont à cet égard véritablement chrétiens».

Καὶ ὅμως ὁ κ. Ἄ. Διομήδης Κυριακὸς (Μελέτ. σελ. 158) παρίστησι τὸν Haeckel ὡς «μεμονωμένον παράδειγμα ἀπίστου καὶ πολεμίου τοῦ χριστιανισμοῦ» (sic). Τοιαύτη συνήθως ἡ ἀκρίβεια τῶν γνώσεων τῶν ἡμετέρων σοφῶν! Ὅτε δὲ εἶπομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ Haeckel, ἐρεϊδόμενοι εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι «ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ εἶνε ὁπαδὸς αὐτοῦ κατ' οὐσίαν πλειότερον ἢ οἱ θίλοντες νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὸ γράμμα καὶ τὸ κέλυφος τοῦ δόγματος, ὅπερ δὲν ἠθεμελίωσαν ὁ Χριστός, κατὰ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πυρῆνος αὐτοῦ, κατὰ τῆς ἀληθοῦς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας» (Βλ. Πρὸ μὲθ' ἁ' Α', σελ. 418) — ὁ συντάκτης τοῦ «Λόγου», ἀμαθίστατος ὅν ἐπιστήμης καὶ ἀμύροτατος πνεύματος ἠφρόντος, ἀπὸ κἀλάσων—αὐτός—τοὺς λόγους ἡμῶν «οἰλιον ψεῦδος» (Βλ. Λόγος τῆς 5. Ἰανουαρίου)!

(**) Βλ. Ἄ. Διομήδης Κυριακὸν ἐν Μελέτ. σελ. 220, 233—234. καὶ 245—246.

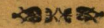
Πλὴν δὲ τούτου παραινείται ὁ κ. Μόσχος νὰ μὴ ἀντιφάσκη πολλάκις ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι, δεῖγμα ὅτι κατὰ τόπους κοινοὺς καὶ κατὰ τύπους κενοὺς γράφει καὶ οὐχὶ κατ' ἰδίαν πεποιθήσιν. Διότι, ἵνα καταστήσωμεν καθολικωτέραν τὴν κρίσιν ἡμῶν, παρατηροῦμεν αὐτῷ ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ 1. ἀριθμῷ ἔγραψε πράγματα ἐκ διαμέτρου ἀντιφατικά. Οὕτως, ἐν ᾧ ἐν σελίδι 9. τοῦ 1. ἀριθμοῦ γράφει: «Ἐδοκιμάσθη ἡ παιδεία καὶ ἀπέτυχεν ἔδοκιμάσθη ἡ παιδαγωγικὴ καὶ ἀπέτυχεν ἀλλὰ δὲν ἐδοκιμάσθη (!) τὸ Εὐαγγέλιον. Ἄ (sic), ἐκεῖνο εἶναι ἡ δύναμις ἧς ἔχομεν ἀνάγκη», — μετὰ ἐπτὰ ἀκριβῶς στίχους λέγει ὅτι «τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἶναι δύναμις δοκιμασθεῖσα πειραματικῶς ἐπὶ 19 ἡδὴ αἰῶνας» καὶ μετὰ τρεῖς στίχους ἐπάναλαμβάνει ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον «εἶναι φάρμακον δεδοκιμασμένης ἐνεργείας καὶ ἀξίας», καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι, ἦτοι μετὰ πέντε στίχους, πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι «ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τούτῳ (τῇ ἱστορίᾳ) δοκιμασθεὶς ὁ Χριστιανισμὸς ἀπεδείχθη ὅτι ἐνέχει δύναμιν ἀκαταμάχητον» (*). Τοιαύτας ἀξιοβρηνήτους ἀντιφάσεις μόνον παρὰ τῷ ἀξιοβρηνήτῳ συντάκτῃ τοῦ «Λόγου» ἔτυχεν ἡμεῖς νὰ ἴδωμεν. Οὕτως, ἐν ᾧ ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 18. Μαΐου διδάσκει ὁ φιλόσοφος οὗτος (ἐν τῇ γ' στήλῃ τῆς α' σελίδος) ὅτι «κατὰ τὴν βιβλίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τὸ ὄνομα Ἀδὰμ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν πρῶτον ἀνθρώπον», μικρόν τι κατωτέρω, ἦτοι μετὰ δέκα ἀκριβῶς στίχους, γράφει ὅτι «τὰ ὀνόματα τῶν πρωτοπλάστων, Ἀδὰμ καὶ Εὐα, οὔτε τῆς σανσκριτικῆς οὔτε τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης εἰσὶν ὀνόματα, ἀλλὰ τῆς Ἀδαμικῆς (!!), τῆς γλώσσης ἐκείνης, ἣν ἐδημιούργησεν ὁ Ἀδὰμ, δυὸς ὀνόματα πᾶσι τοῖς ζώοις σύμφωνα πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν (!), καὶ ἣν ἐλάλουν τὰ τέκνα αὐτοῦ μέχρι τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν (!) καὶ τῆς διασπορᾶς τῶν ἐθνῶν (!)» !!! Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ὁ θέλων νὰ μορφώσῃ τὴν τῶν ἄλλων διάνοιαν ὀφείλει κατὰ πρῶτον νὰ διορθώσῃ πᾶσαν ἁμορφίαν τῆς ἑαυτοῦ. Καὶ τοῦτο, ἐννοεῖται, ἂν θέλῃ νὰ μὴ γίνηται ἀνωφελὴς ἢ καταγέλκτος.

Ταῦτα μετὰ πάσης τῆς εἰλικρινείας λέγομεν, — μετὰ τῆς φιλαλήθους ἐκείνης εἰλικρινείας, ἣν ἀγνοοῦσιν οἱ ἀναπλάσται, οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ θεοφόροι ῥήτορες οἱ ἀναγορεύοντες μερᾶκιά τινα θεοφώρα ἄτε ἰδρύνοντα συλλόγους δι' ἐνισχύσεως ὑπερφυσικῆς ὑπὸ τῆς θείας χάριτος (!!!).

(B.)

(*) Βλ. καὶ 8. ἀριθμὸν ἐν σελ. 59: « ἡ τῆς ψυχῆς θεραπεία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως καὶ ὀρθῆς χρήσεως καὶ ἐκ τῆς ἐγκαίρου ἐφαρμογῆς τῆς δεδοκιμασμένης μεθόδου τοῦ Εὐαγγελίου».

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἀναπλαστικὴ καλλιτεχνικὴ εἰκὼν νεανίου πεφυσιωμένου ἕνεκα πλοῦτο. — Ὅσοι τῶν ἡμετέρων προσφιλῶν ἀναγνωστῶν ἐγχαλίουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ἑαυτῶν καλλιτεχνικὸν συναίσθημα παρακαλοῦνται νὰ ἐξευγενίσωσι καὶ νὰ ἐκλεπτύνωσι καὶ ν' ἀπικιθερώσωσιν αὐτό, ἐντροφῶντες ἐν τῇ ἐξῆς Ῥαφαηλεῖ εἰκόνι.

«Συναντᾶτε νεανίαν πλούσιον. Ἡ ἀξία τοῦ ὄλη(!) συνίσταται εἰς τὰ χρήματα, τὰ κτήματα, τοὺς βόας καὶ λοιπὰ τετράποδα (Ἐξαίρουνται αἱ ὄρνιθες ὡς δίποδα) τοῦ πατρὸς του. Εἶνε δὲ αὐτὸς ἐν ἐξαίρετον χουσοῦν ἀνδράποδον (Τετριμένη ὀλίγον ἢ ἔκφρασις!). Ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ φύεται κεφαλὴ ἀντὶ κολοκύνθης (Ὅθεν οἱ πεφυσιωμένοι πλούσιοι νεανίαι ὤφειλον νὰ ἔχωσιν ἀντὶ κεφαλῆς κολοκύνθην !!!), ὁ δὲ ἐγκέφαλός του δὲν ζυγίζει περισσώτερον ἀπὸ τὴν χρυσοῦν καδέραν του. (Ὑποτίθεται βεβαίως ἡ χρυσοῦν καδέρα τῶν πλουσίων νεανίσκων λίαν ἐλαφρά!) Εἰς τὸ βλέπειν ἀσπάλαιξ (Περίεργον τῆ ἀληθείας τοῦτο!), εἰς τὸ ἐπιθυμεῖν πίθηκος (Αἰδῶς, Ἀργεῖε, αἰδῶς!). Φρόνημά του τὸ ἔχειν περιουσίαν, ἰδεῶδές του τὸ ἔχειν ἀπόλαυσιν. (Ὁ ἀναμάρτητος ἀναπλάστης πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω!) — Ὁ νεανίσκος αὐτὸς τί εἶνε; *Πεφυσιωμένος.*»

(Ἀνάπλασις Δ', σελ. 974. ἐν ἀρθρῷ τοῦ κ. Μιχαήλ Ἰ. Γαλανοῦ.)

Ἀναπλαστικὴ ἀποκάλυψις φοβερῶν μυστηρίων. Ὁ Θεὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμπαθεὶ πρὸς τὴν δυσμορφίαν καὶ σπανιώτερον πρὸς τὴν καλλονήν. — Ἀκούσατε καὶ σκέρῃτε καὶ διδάχθητε καὶ ἀναπλάσθητε:

«Ἐπίσης δὲν εἰμπορεῖ (νὰ ἦνε πεφυσιωμένος) ὅστις σέβεται τὸν Θεόν, πρὸ τοῦ ὁποίου ἢ φυσίωσις εἶνε ἀμάρτημα βδελυκτὸν (Πόθεν τοῦτο δῆλον;), καὶ πρὸ τοῦ ὁποίου ὄλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἴσοι καὶ πολλάκις προτιμότεροι (Ἰδοὺ ἰσότης!) ὑπὲρ τοὺς μεγάλους οἱ μικροὶ (Διατί τοῦτο;) καὶ ὑπὲρ τοὺς ἰσχυροὺς οἱ ἀσθενεῖς (Ἔνεκα τίνος λόγου;), ὅχι δὲ σπανίως συμπαθεῖται ἢ ἀγμορφία ὑπὲρ τὴν καλλονὴν (!!!).» (Ἀνάπλασις Δ', σελ. 975. ἐν ἀρθρῷ τοῦ κ. Μιχαήλ Ἰ. Γαλανοῦ.)

Ἐπὶ τῷ τελευταίῳ ἰδίῳ διδάγματι θαυμάζομεν, ἐξιστάμεθα, ἀποροῦμεν, σιγᾶμεν!